



FESTIVALUL INTERNAȚIONAL  
DE TEATRU DE LA SIBIU

# aplauze

Anul XXI / nr. 4 / 09 iunie 2014







FOTO © FITS 2014, Paul Băila



FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin



6/15<sup>a</sup> ediție  
IUNIE 2014

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL  
DE TEATRU DE LA SIBIU



FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici



FOTO © FITS 2014, Maria Ștefănescu



**Raiffeisen  
BANK**

**Reușim împreună.**



Alba Stanciu

UniCredit Ţiriac Bank

## Molière în alură germană

**T**rupa de teatru de la Schauspielhaus Wien propune o versiune interesantă a piesei Avarul, care combină textul clasicului francez cu intervențiile lui Peter Licht, dramaturg cu influență crescândă atât pe scena germană, cât și pe plan european. Regia lui Bastian Kraft orientează tema piesei către o percepție a evenimentelor în lumina secolului XXI,

în care sunt evidente trimeri către era consumerismului, către capitalul cu rezonanțe marxiste. Comicul vital acestui subiect este confecționat din mixaje ale unor elemente atent selectate din commedia dell'arte, supuse unui tratament fie de actualizare, fie de marionetizare, fie de contrapunct de situații între prim-plan și background. Intervin categorii estetice specifice mișcării pop art, cum este kitch-ul. Impactul spectatorului cu „cheia” regizorală a lui Bastian Kraft are loc încă de la intrarea în sală. Singurul „obiect de decor” este o construcție cu două „fețe” care se poate roti cu ușurință de protagoniști, ducând spre schimbări de cadru, generând un efect teatral aparte. Acesta ocupă prim planul scenei, forțând traseele personajelor într-un spațiu limitat. Este speculată înălțimea acestui ancadrament, în vederea unei compoziții care consumă planul vertical. Adâncimea spațiului scenic este utilizată cu rezerve. Scenele se succed alert, în contrapunct de situații, în care apar dese momente de decupaj și separare a monologurilor de restul situațiilor (moment de stop-cadru, mai precis „stop-acțiune” în planul defundal). Ceea ce este cu adevărat o componentă valoroasă a teatralității spectacolului prezentat de compania germană este designul proiecțiilor, compozițiile vizuale, manevrele de excepție ale eclerajului. Este folosită în repetate rânduri o lumină fosforescentă care intervine în mod agresiv după momente de penumbră, atacând în mod voit echilibrul vizual al spectatorului. Imaginile decorează pictural planul vertical, prin reprezentări de desene naive, obiecte comune,



FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin

figuri aproape gravate, plante, cuvinte, reclame luminoase, etc. Intervenția muzicală dinamizează demersul acțiunilor. Sunt implicate două stiluri muzicale, însă doar unul dintre acestea fixează identitatea spectacolului în acorduri ale concertelor de cameră pre-clasice, susținute de acompaniament de clavecin. Muzica justifică tentativa regizorală de conducere precisă și „orchestrală” a situațiilor scenice care sunt organizate sub forma unei partituri dirijorale. Fiecare detaliu de mișcare, intervenție, situație este tratat cu meticulozitate, atent integrate în ansamblul scenic. Construcția personajelor vizează interpretarea „strident” comică, plină de sarcasm, expansivitate, gestualitate accentuat teatrală, explozii de temperament susținute de suport muzical. Fiecare personaj reprezintă o entitate bine definită, particularizată. Apar rezonanțe ale controversatului personaj apărut recent pe scena show business-ului, Conchita Wurst, femeia cu barbă, imaginea cea mai provocatoare a scenei europene în acest început de mileniu. Viziunea lui Bastian Kraft transferă cu succes datele piesei clasice franceze în sfera mentalității individului contemporan, a rațiunii exagerat mercantile, dominat de sentimentul fals al împlinirii materiale. Montarea ridică serioase semne de întrebare referitoare la posibilitatea menținerii condiției eminamente comice a subiectului clasic (Avarul) în procesul modificării coordonatelor stilistice ale spectacolului și contextului.







Andreea Tudosă



# Apologia crimei. Mephisto și Ofelia.

## Mitul Ofeliei, un mit al secolului XXI, creat dintr-o legendă locală.

**S**e povestea că o femeie, Ofelia, l-ar fi interpretat pe Mephisto și că ar fi făcut-o cu măiestrie. Că ar fi reușit să conțină mitul androginului și mitul faustic deopotrivă. Așa au început oamenii să vadă Faust, producția Teatrului Național Radu Stanca Sibiu și, cum nu au existat tot atâtea condeie pentru a putea surprinde măreția spectacolului pentru eternitate, cât ochii care sticleau din întuneric, oamenii încearcă în continuare să găsească explicații empirice. Mitul faustic vine din vremuri de demult, dintr-o zonă mitizată în care existența primordială era condiționată de lipsă. Lipsa adevărului care s-ar putea preta unei realități convenționale și a explicațiilor pe care le-ar fi adus la nivel revelator omenirii. Abordarea lui Purcărete ține de spectaculos, de supraîncărcarea și multiplicarea elementelor pe care le găsim în scriitură - trei personaje Margareta inițial, iar numărul lor a crescut acum, pluriperspectivism asupra unor personaje identice, neidentitare, pe care le găsim pe tărâmul celălalt. Pe lângă faptul că sunt exploatate mituri, spectacolul este magic, fiind construit prin elemente care evocă spiritele nopții. Este pus în valoare nevăzutul prin entitățile care mișună la subsol, lăsând doar o dâră de zgomote în urma lor.

Scena mobilă este pretextul revelării unei lumi grotești, nu doar a unui personaj, cum era în primă fază Mephisto; o lume în care miturile sunt distilate pe diferite planuri, iar panoplia de personaje, a căror prezență este una vădit fizică, este la fel de consistentă precum personajele dintr-un spectacol de circ. Sistemele pe scripeți folosite, sau chiar mai simple decât atât, confirmă apartenența personajelor la un spațiu al inexplicabilului, asemeni intervențiilor divinității din teatrul antic grec. Filmicitatea secvențelor din noaptea



Valpurgiei oferă o viziune segmentară asupra poveștii exponențiale ale lui Goethe, prin flash-urile unei memorii comune, în care Faustus - cel norocos, riscă să piardă tot, chiar dacă este sigur că acesta va fi deznodământul. Hala Balanța este un nume pe care îl putem considera augmentativ, nu pentru că are cuvântul „hală” conținut, ci prin „mephistizarea” spațiului sub bagheta magică al lui Purcărete.

Faust este un spectacol al duplicitarului, motiv pentru care partițiile sunt poziționate antitetic, printr-o bună evidențiere a planurilor alb-negru. S-ar putea pune problema montajului, iar această sarcină revine publicului, care involuntar surprinde cu privirea o perspectivă, folosind orice obiectiv și filtru semantic, pentru ca să adune în el dovada unui material înregistrat. Cópîi ale acestui material le dețin

zeci de mii de oameni, fără să știe ce au făcut. Acesta este marele merit al spectacolului lui Purcărete: oamenii vorbesc despre el pentru că sunt invitați ca și participanți la ceea ce putem în extenso putem numi „o recepție la casa diavolului”, marele gest care face spectatorul să cadă în genunchi în fața artei și să depună jurământ că niciodată nu va mai rata vreo reprezentație teatrală. Din păcate, regizorul de circ nu a împărtășit încă rețeta unui Faust de succes, iar pe cea a Ofeliei este posibil să nu o cunoască. Femeia care l-a interpretat pe Mephisto are o viață vulnerabilă, efemeră. Doar în cazul în care Mephisto este cel care o interpretează pe Ofelia, Faust va dăinui, va fi mai mult decât o poveste pe care trebuie să o vezi ca să te convingi, un zvon care se metamorfozează.



Magdalena Pântice

## Ziua a doua, ziua lansărilor de carte

**N**e începem ziua în minunatul spațiu al librăriei Habitus cu ocazia a trei lansări de carte consecutive, amintindu-ne că Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu înseamnă și o ocazie de a ne întâlni cu piesele de teatru în forma lor primă, tipărită, înainte de a lua drumul scenei, dar și cu textele de teorie teatrală, eseuri sau interviuri. Primă lansare este dedicată volumului *Noi practici în artele spectacolului din Europa de Est*, un volum de eseuri și interviuri editat de Iulia Popovici într-o colecție coordonată de Ioana Mălău. Un foarte posibil moment de scriere a istoriei în lumea teatrului. Discuția este moderată de Cătălin Ștefănescu, iar invitații speciali sunt Constantin Chiriac, Iulia Popovici, Dan Perjovschi și Andrew Hayden, critic de teatru britanic și colaborator la volum. Sunt reprezentate în această carte zece țări (Bulgaria, Croația, Ungaria, Republica Moldova, Polonia, România, Rusia, Slovacia și Slovenia) și există și o Addenda dedicată Ucrainei. La început s-a vrut doar o traducere în limba română a unei cărți cu această tematică, dar pentru că nu exista nimic scris deja, iată că s-a inventat. Și s-a făcut acest lucru cu foarte mari eforturi, dar și cu o determinare care a condus la tipărirea acestei antologii și la o curajoasă lansare sub aripa protectoare a unui festival internațional de teatru, care marșează pe latura lui mainstream, dar oferă spațiu și independenților. Pare să fie semn bun, ceva trebuie să se fi schimbat în bine, remarcă Dan Perjovschi, dacă această carte, care îndeamnă la dialog și descoperirea unei identități regionale, a luat naștere. Eseurile și interviurile sunt realizate de oameni dedicați, tineri, care trec de nivelul superficial al interogării unei chestiuni la care răspunsul de obicei este că... e complicat. Cartea configurează un context concret al rezonanței cu țările vecine. Sunt lucruri care ne deosebesc, dar sunt și mai multe cele care ne apropie și, cunoscând ce se întâmplă în jurul nostru și cum se întâmplă, putem să comparăm lucrurile, să le regândim și, într-un ipotetic final fericit, să evoluăm. Iată miza acestei antologii, prima de genul ei publicată în România, care încă de la realizarea ei, scrie Iulia Popovici în introducerea



FOTO © FITS 2014, Maria Ștefănescu

cărții, „s-a dovedit a fi un exemplu minunat de colaborare locală, regională și europeană”.

Următoarea lansare de carte pe ordinea de zi este lansarea antologiei de piese de teatru care au parte de spectacole-lectură în această ediție de festival. Texte noi, fără a-și propune să se încadreze într-o tematică anume, dar care ne pot conecta la dramaturgia lumii contemporane. Traducerea acestor texte - de multe ori traducătorii fiind scriitorii la rândul lor - și legarea lor într-o astfel de antologie cer pasul următor, adică trecerea de la pagină la lectură și apoi la scenă.

Adresată studenților și nu numai, ultima serie de cărți lansate în a doua zi de festival vizează Departamentul de Artă Teatrală din Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. Fie că e vorba de lucrări care apropie cititorii de arta actorului și de tehnicile actoricești, fie că sunt lucrări axate mai mult pe partea de teorie teatrală sau management cultural, ele reprezintă experiențe împărtășite ale câtorva cadre didactice universitare. Tezele lor de doctorat publicate cu această ocazie ne dau posibilitatea de a aprofunda cunoștințe privind lumea artelor spectacolului, pornind de la cercetările pe care acești oameni de teatru - deveniți între timp și pedagogi - au avut determinarea să le întreprindă și, spre norocul viitorilor cititori, să le împărtășească.



**lenovo.** FOR  
THOSE  
WHO DO.

SHOPPING CITY  
SIBIU

ATRIUM  
CLASSIC CAFE



**Henkel**

**ODU**

A perfect alliance.





Ilinca Todoruț



## Deficiențe și eficiențe la dialog



FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin



FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin

**R**egizorul bosniac Oliver Frlić a venit „să facă un spectacol despre conflictul dintre sloveni și croați, un conflict care nu a existat și nu va exista niciodată,” citesc traducerea din supratitlul unei replici rostite de un actor din compania Mladinsko Theater din Slovenia. Blestemat să fie trădătorul de patrie! – un titlu care este de fapt ultimul vers din cântecul Hej, Slaveni // Hei, slavici adică imnul mișcării naționaliste pan-slavice scris în secolul al nouăsprezecelea și imnul neoficial al Iugoslaviei de altădată – abordează trecutul recent și prezentul violenței relațiilor inter-etnice din regiune, însă reușește să ne vorbească articulat și nouă, unui public relativ distanțat de războiul din fosta Iugoslavie (deși, după cum suntem reamintiți, românii au sprijinit NATO când a bombardat Kosovo), atingând corzi sensibile care demască ipocrizia, traumele și lipsa de dialog înrădăcinate în societățile post-comuniste.

Blestemat să fie are un subiect extrem de personal pentru membrii companiei (iscând discuții aprinse și certuri care nu au fost mușamalizate ci incorporate în piesă) și adresează publicul într-un mod extrem de personal, actorii vorbindu-ne nouă direct,

fără perdea, instigând o reacție, un răspuns extrem de personal. De aceea nu mă pot abține să nu împărtășesc și eu ceva personal: am văzut Tipografic majuscul și Blestemat să fie în aceeași zi și împreună mi-au stors sufletul până în punctul în care m-am dus direct acasă ca să intru în poziție fetală sub plapumă. După Tipografic Majuscul, întorcându-mă pe stradă de la Teatrul Gong, prind frânturi dintr-o conversație purtată de doi alți spectatori, un cuplu la vreo cincizeci de ani. El zicea că la ce are rost un spectacol din asta (despre „un conflict care nu a existat și nu va exista niciodată”). La vreo douăzeci de ani după ce s-au deschis oricum dosarele, ce nevoie mai avem să vorbim de securiști și încă pe un ton așa de „milităresc.”

Aș fi vrut să mă apropiu de ei, ca să vorbim pur și simplu, pe un tot normal, neagresiv ca într-o discuție normală între doi oameni normali, să le spun că de ce cred eu că încă mai avem nevoie să vorbim despre asta (și încă mult), fiindcă, de fapt, încă n-am vorbit mai nimic. Însă mi-a fost frică să merg să vorbesc cu ei, fiindcă nu știu dacă o asemenea conversație „normală” este posibilă, fiindcă mi-a fost frică de ce reacții ar avea, fiindcă știu foarte bine la ce replici violente m-aș putea aștepta, o știu asta din milioanele de certuri „despre politică” la care am asistat încă din anii 1990. Așadar inclusiv eu, nu numai toată societatea românească, avem

o deficiență la dialog. Adevărul este că nu am curaj. De aceea îi admir enorm pe actorii și pe echipa artistică a spectacolului Blestemat să fie trădătorul de patrie!, pentru curajul pe care eu nu l-am avut.

Performerii intră în dialog cu ei înșiși, cu societatea noastră și cu un public străin chiar dacă în onestitatea acestui dialog nu suntem în stare din cauza unui bagaj traumatic enorm să nu reacționăm irațional. Însă Mladinsko își asumă inevitabila violență și o confruntă la fel de onest, o exorcizează oarecum, o scuipă toată afară scuipându-se între ei, scuipând drapele și înjurând publicul. Apoi, vrei să le mulțumești că au vorbit într-adevăr cu tine.

Performerii au practicat o vulnerabilitate extremă, au plâns în fața noastră, ne-au încurajat să râdem de ei, s-au dezbrăcat în fața noastră, și-au arătat și dat pe față laturile cele mai proaste, prejudițiile, rasismul, mânia. Au creat un spațiu de dialog între oameni care nu pot vorbi frumos fiindcă au fost distruși de istorie și s-au distrus între ei de ani de zile. Fără mare lucru de decor, fără scenarii mărețe, zece(?) oameni care stau în fața ta într-o sală de teatru și îndrăznesc un teatru de care avem nevoie.



✎ Tudor Sicomaș

UniCredit Țiriac Bank

# Wajdi Mouawad, constructorul de identități



FOTO © FITS 2014, Călețul Program al Festivalului

Una dintre prezențele cele mai importante și puternice din cadrul celei de-a XXI-a ediții a FITS a fost Wajdi Mouawad, prezent atât la Sibiu, cât și la București, cu spectacolul *Seuls* (Singuri), al companiei canadiene Au Carré de l'Hypoténuse, dar și cu o conferință dedicată operei sale teatrale. Printre creațiile semnate de Mouawad se află și piesa din 20013, *Incendii*, cea care a stat la baza filmului cu același nume, realizat în 2010 și nominalizat la Premiul Oscar pentru Cel Mai Bun Film Străin, în 2011. Regizorul canadian Denis Villeneuve a ales textul lui Mouawad pentru că nu este doar „un alt scenariu”, bun de exploatat, ci pentru că povestea spusă de dramaturgul canadian de origine libaneză este una valabilă oriunde și oricând, pe orice continent și în orice tip de cultură. Textul are pecetea nemuririi asupra lui și prin transferarea pe pelicula cinematografică i s-a asigurat fără niciun drept de apel această pecete. Doi gemeni, Jeanne și Simon Marwan sunt aruncați în mijlocul unor fapte și acțiuni complet străine de ei. În momentul când mama lor (Nawal Marwan) moare și testamentul este dezvăluit, cei doi copii ai săi se văd nevoiți să întreprindă o călătorie în Orientul Mijlociu, în locurile



FOTO © FITS 2014, Călețul Program al Festivalului

natale ale mamei lor, pentru a putea dezlega și descifra misterul propriei lor existențe. Aflând că nu sunt tocmai singuri pe lume, se hotărăsc să-și înfrunte destinul, spre a-și cunoaște tatăl și fratele. Filmul se dovedește o adevărată aventură cinematografică, presărată cu mister, dar și cu o profundă filosofie simplă, strămoșească, ce ține de originile fiecăruia dintre noi, de întoarcerea la locurile de unde provenim, la ritualurile preistorice. Toate acestea ajută sau ar trebui să ajute individul în demersul său de auto-cunoaștere. Faptul că gemenii Marwan sunt puși în situația de a se

duce în Orientul Mijlociu reprezintă pentru ei o incursiune nu doar în propriul trecut, ci și în propriul sine. Deși toată lumea s-ar aștepta să descopere un Orient impregnat de violența musulmană cu care am fost obișnuiți din ce în ce mai mult în ultimul timp, surpriza este că personajele arabe aparțin de credința creștină. Astfel, devine foarte interesant de urmărit pe parcursul filmului această uniune dintre obiceiurile religiei occidentale și inevitabilele influențe musulmane pe care lumea arabă le-a primit de-a lungul secolelor – a se observa reacția fraților lui Nawal când o descoperă cu iubitul ei: pe el îl împușcă și primul impuls este de a o ucide și pe ea, pentru faptul că a dezonorat familia. Cu toate acestea, povestea, fundalul ficțional, nu este unul violent, ci unul filosofic, după cum s-a văzut mai sus. Ca și în *Seuls*, unde autorul încearcă să își redobândească identitatea pierdută în urma desprinderii de cultura-mamă prin artă și prin izbăvirea pe care aceasta o acordă, iar aici personajele își caută salvarea – căutarea tatălui și a fratelui reprezintă mult mai mult decât atât. De-a lungul drumului se vor întâlni, desigur, obstacole, dar și ajutoare – notarul, care este și executorul testamentar al lui Nawal, profesorul de matematică din Orient etc. Mai mult decât atât, se pune și problema religiei și a credinței. Într-o scurtă scenă cu profesorul de matematică, Jeanne asistă la demonstrația științifică a acestuia conform căreia Dumnezeu există. De-a lungul filmului există numeroase aluzii la lipsa clară de identitate a personajelor, începând de la faptul că Jeanne nu înțelege limba vorbită de cei din jurul ei, în Orient, cât și replici ca: „Se vede că nu ești de aici” – aspecte dureroase pentru tânără, cu atât mai mult cu cât nici măcar relația directă cu mama nu este una dintre cele mai strălucite. Din nou, foarte interesant este de observat rolul pe care îl joacă femeile în acest film. Cu toate că este o poveste ce are loc în Orientul Mijlociu, o zonă puternic patriarhală, prim-planul se află pe figurile feminine, respectiv Nawal și Jeanne. După vizionarea unui asemenea film cum este *Incendii* nu îți rămâne decât să îți pui întrebări asupra condiției umane, asupra drumului pe care fiecare dintre noi îl are în viață și, cel mai grav, asupra propriei identități. Wajdi Mouawad, prin ceea ce realizează și conține, devine un adevărat deschizător de drumuri, dar și un sfătuitor spiritual și metafizic.





✎ Oana Medrea

## Fulgere de toamnă târzie

**C**ea de-a doua zi a Festivalului a pus în pus în lumina diversității unicitatea ediției de anul acesta, odată cu prezența companiei Kanazawa Butoh Kan, un grup de japonezi care extind granițele artei butoh prin creațiile lor coregrafice. Butoh este un stil de dans de avangardă care se detașează de formele tradiționale ale dansului japonez și de cele ale dansului contemporan. Avându-și originea în urmă cu aproximativ o jumătate de secol, butoh se remarcă prin apetența creatorilor săi pentru abordarea unor teme tabu, prin apelul la imagini din recuzita grotescului, prin decoruri minimaliste și, mai ales, prin mișcările lente și milimetric controlate ale corpului interpretului: dansul butoh mai este cunoscut și ca dansul întunericii.

Fulgere de toamnă târzie, primul dintre cele două spectacole pe care artiștii companiei Kanazawa Butoh Kan le-au prezentat anul acesta la Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, are ceva în comun cu alte stiluri de dans japonez, o anumită atmosferă de straniețate care creează imagini arhetipale evocatoare. Regizorul, coregraful și interpretul Moe Yamamoto a formulat un spectacol care oscilează între emoție și virtuozitate. În spiritul dansului butoh, Moe Yamamoto nu a căutat să deseneze linii armonioase cu corpul său, ci să exteriorizeze trăiri și sentimente extrase din viața personală. Alături de partenera sa, dansatoarea Kei Shirasaka, el a creat un spectacol care, deși dificil de descifrat în ceea ce privește logica scenariului, se adresează, așa cum artistul declara cândva, unui public format din oameni cu inima deschisă pentru că stimulează imaginația spectatorului în conturarea unei povești personale, care se dezvăluie din amintiri adânc înrădăcinate. Doi vârstnici – două personaje care își trăiesc toamna târzie – fac eforturi disperate pentru



FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici



FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici



FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici



FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici

a-și confirma faptul că trăiesc în lume ca niște individualități, de a se exprima prin propria individualitate, chiar dacă spațiul clausturat în care ei se află le impune contrariul. Comportamentul lor este unul ciudat pentru că se manifestă ca o consecință străfulgerărilor, a amintirilor ca stări incerte aflate la limita dintre realitate și amăgire, care îi fac pe cei doi bătrâni-actori să re trăiască și să transfere în gesturi coregrafice încărcate de semnificații impulsul de a fi pe deplin, de a respira pe deplin, de a fi chiar și ridicoli, de a se întoarce la copilărie, cu toate grimasele, capriciile și visele.

Atmosfera sonoră și vizuală, împreună cu intensitatea și plasticitatea uneori grotescă a mișcărilor dansatorilor se combină într-un spectacol de teatru-dans în care personajele

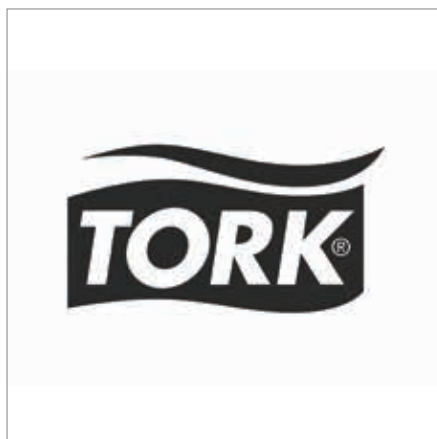
sunt captive într-o lume, când tenebroasă, când tandră, compusă din imagini care îi invadează și de amintiri, singurele care îi mai impulsionează să trăiască. Spectacolul Fulgere de toamnă târzie este o pledoarie pentru nevoia de a ne face existența cunoscută celorlalți și de a ne manifesta libertatea de expresie, un manifest pentru ființa umană care, odată ajunsă la vârsta toamnei târzii, are o unică șansă de a-și proteja statutul: aceea de a se exprima liber și de a nu renunța niciodată la vocea propriei inimi, până în ultimul moment. Moe Yamamoto și Kei Shirasaka au creat un spectacol straniu și profund, abisal, în care imaginile vizuale și sonore și virtuozitatea interpreților au fost ingredientele unei experiențe senzoriale și emoționale cu totul speciale în cea de-a doua zi de Festivalului.





**Romanel**  
Cherestea de top

office@romanel.ro [www.romanel.ro](http://www.romanel.ro)





✉ Lavinia Șerban

## Fără ură și părtinire

**B**lackbird este o piesă într-un act scrisă de dramaturgul scoțian David Harrower, care spune povestea unui pedofil și a victimei sale. Textul nu tratează această problematică unilateral, ci o întoarce pe toate părțile și o răsucește până ce stoarce și ultimul strop de culoare morală din psihologismul ei. Lolita reloaded. American Beauty sau Portocala mecanică. De toate pentru toți.

Creatorii de spectacol sunt Andrei și Andrei Grosu - un model fericit de mariaj artistic. Se întâlnesc în 2010 și pun bazele unui teatru independent, care în lumea mică și controversată a spațiului teatral independent din București, își câștigă recunoștința publicului spectator prin produse de calitate. Compania lor se numește simplu și sugestiv „UNTEATRU”, ușor de reținut și lăsând loc de interpretări: este un teatru oarecare – încă un spațiu alternativ unde se joacă spectacole care nu sunt digerabile în mediul oficial pentru că le lipsește eticheta de clasic sau un teatru unic și singular prin estetica pe care o promovează. Balanța înclină către a doua variantă.

În București, UNTEATRU își are domiciliul într-o casă veche din spatele palatului CEC. Pentru Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, spectacolul a fost mutat tot într-o clădire de piatră rece - biserica de la Cislădie. O încăpere intimă așezată pe un teren accidentant – până la cetate urci câteva minute o scară în spirală, printre copaci, iarbă înaltă și miros de soc. Un spațiu predilect unde un pedofil își poate atrage victimele cu ușurință, pentru a le fermeca departe de ochiul iscoditor al unei societăți care nu înțelege că, așa cum există o comunitate a oamenilor gay, așa cum există lesbiene și bisexuali, există și un grup de oameni perfect normali al căror apetit sexual este satisfăcut doar cu carne proaspătă.

Trăim într-o lume în care totul s-a relativizat. Toleranță înainte de toate, iar orice cod al decenței este considerat o prejudecată. Spectacolul discută problema pedofiliilor,

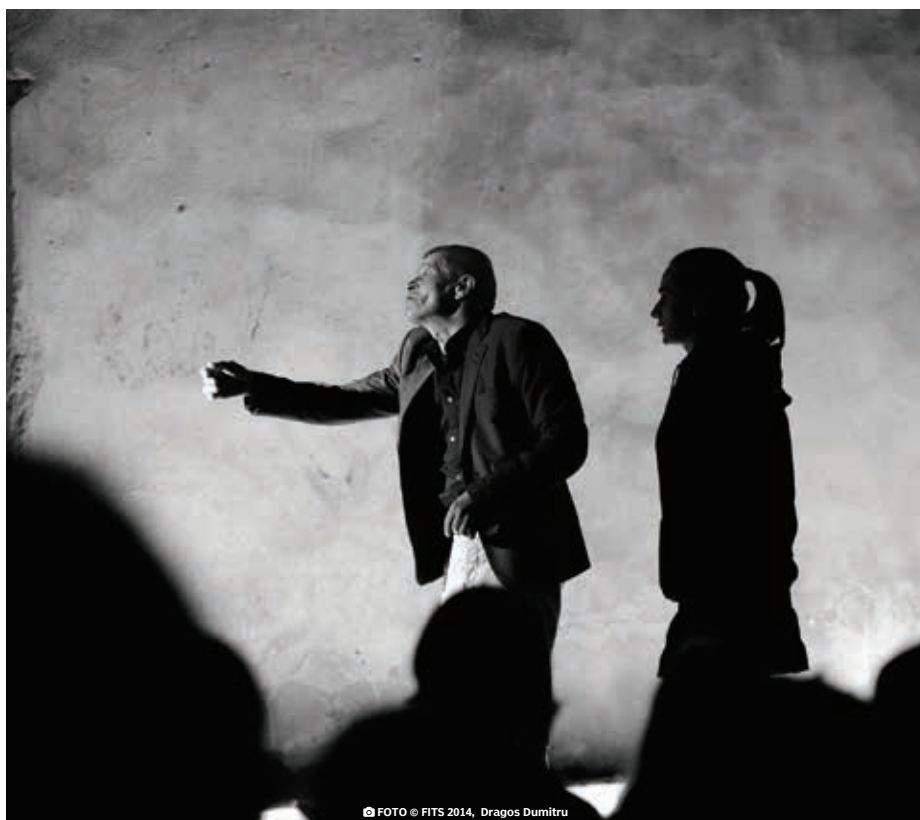


FOTO © FITS 2014, Dragos Dumitru



FOTO © FITS 2014, Dragos Dumitru

nu judecă fără drept de apel. Subiectul nu e nicidecum nou, ci așa cum am amintit mai sus, a fost tradus artistic și de alți creatori. Ceea ce aduc, odată cu textul, Andrei și Andreea Grosu este această nepărtinire.

Nu poți să-i acuzi fără mustrări de conștiință nici pe Peter, nici pe Una, aleasa lui. Fiecare vine în fața spectatorului și își explică partea de

vină. Cu subiect și predicat. A fost o poveste de iubire împotriva firii dintre un adult și o minoră? Peter, bărbatul matur și șarmant, cu experiență într-ale seducției, este cel care calcă strâmb, se abate de la morala creștină și seduce o minoră? Sau fetița, scăpată din vizorul părinților și afectată de imagini ale sexului publicitar se îndrăgostește de vecinul ei? Nici în privința suferinței personajele nu se pun de acord și nici spectatorului nu-i vine mai ușor să voteze. Cine a tras ponoasele durerii de tare? Peter, care ajunge în închisoare, iar apoi este paznicul unui birou sau Una, care a trebuit să suporte privirile scrutătoare ale oamenilor din cartier? Amândoi par victime colaterale ale unui destin crud, ale unei lubiri care s-a întâmplat pur și simplu, fără să ceară acord părților implicate în situație.

Actorii Florina Gleznea (Una) și Constantin Cojocaru (Peter) trec de la furie, la nostalgie, de la confuzie la adevăr, de la intimitate la distanțare, într-un ritm alert și antrenant. Totul se întâmplă în mijlocul spectatorilor, căci sala de așteptare a biroului - o masă, două scaune, o canapea - este construită ad-hoc în mijlocul bisericii. Nu există scenă. Nu există convenție. Publicul este pus în bocancii unui judecător care a plonjat fără să vrea în după amiaza unei zile din viața lui Peter sau a Unei.

Această apropiere dintre spectatori și actori înlesnește schimbul de energie. Spectatorul este prins tăvălug în iureșul de replici și încasează răsturnările de situație ca la un meci de ping-pong care la sfârșit nu va avea niciun învingător.





✉ Cristian Opris

## Tipografic Majuscul?

**C**e știam despre Tipografic majuscul, înainte de a intra în sala de spectacol? Cu numai câteva zile în urmă câștigase marele premiu al Festivalului Atelier de la Sfântu Gheorghe. Tot atunci, Gianina Cărbunariu câștiga premiul pentru cel mai bun regizor, iar Alexandru Potocean, Mihai Smarandache și Gabriel Răuță primesc, împreună, premiul pentru cel mai bun actor într-un rol principal. Așteptam un spectacol tăios, curajos. Ceea ce nu știam: această coproducție a dramAcum și a Festivalului Internațional de Teatru de la Nitra, Slovacia, în parteneriat cu Teatrul Odeon din România, face parte din proiectul european „Vieți paralele - Secolul 20 văzut prin ochii Poliției Secrete”. În acest proiect, artiști ai mai multor țări fost-socialiste (Germania, Polonia, Ungaria, Slovacia, Cehia și România) au creat șase producții distincte pornind de la tema dată. Ceea ce îmi era încă necunoscut: intențiile Gianinei Cărbunariu în cazul acestui spectacol.

Mugur Iulian Călinescu (n. 28 mai 1965 – d. 14 februarie 1983, Botoșani), un elev de clasa a XI-a a scris, la numai 16 ani, în 1981, o serie de mesaje anticomuniste pe peretele Comitetului Județean al Partidului Comunist Român Botoșani: „Cetățeni! Trebuie să fim conștienți de rolul nostru în societate și să spunem un NU hotărât stărilor de lucruri ce se conturează la noi” / „În Polonia prietenă, oamenii au dobândit o libertate reală, au sindicate libere «Solidaritatea» și «Solidaritatea rurală». Acestea le reprezintă cu adevărat drepturile chiar dacă au aceleași probleme alimentare ca și noi” / „Nu mai putem accepta mizeriile și nedreptățile din țara asta”, etc (Spectacolul sugerează că acest tip de mesaje ar fi fost scrise de către același autor și în alte locuri din Botoșani). Ca urmare a acestor fapte de neacceptat într-un regim socialist, Mugur Iulian Călinescu devine obiect al unui dosar care numără nu mai puțin de 738 de pagini și care cuprinde declarațiile acestuia, interviuri cu el și mama sa etc. Ca urmare a faptului că tânărul nu renunță la convingerile sale și recunoaște actul său ca fiind unul voit



FOTO © FITS 2014, Paul Băilă

și conștient, este supus, împreună cu familia și apropiații, unei anchete prelungite. După finalizarea anchetei, în 1983, acuzatul este diagnosticat cu leucemie și moare în același an. Se crede că ar fi fost otrăvit sau iradiat în timpul anchetelor. Spectacolul are la bază acest dosar al securității denumit „Elevul” și redă, prin mijloace multimedia, ancheta în care un elev de 16 ani din Botoșani devine, literalmente peste noapte, unul din cei mai mari dușmani ai poporului, dar care nu se lasă convins și continuă să lupte (inițial prin mesajele incriminatoare, ulterior prin declarațiile oferite securității) pentru o serie de valori în care crede cu tărie. Proiectorul și camerele video încearcă un demers cât mai dinamic, pe alocuri brutal, făcând publicul prezent, în mai multe rânduri, participant al evenimentelor, prin ruperi de ritm voite și dialoguri „explicative”, în care se rezuma, pe scurt, cele întâmplate. Cei cinci actori trec prin mai multe roluri destul de diferite: de la anchetatori la profesori, elevi, părinți. În ceea ce privește intențiile spectacolului ca și întreg, îmi este destul de greu să mă pronunț. De ce? În primul rând, mi se prezintă o epocă din punct de vedere social și politic, despre care am auzit, dar pe care nu am trăit-o, deci empatia există la cote minime. Pentru mine, spectacolul este mai degrabă un experiment audio-vizual, pe care cu greu îl pot percepe ca întreg. Se bazează într-o foarte măsură pe textul dosarului securității, ceea ce ar putea să pară firesc. Textul, foarte prezent, dă spectacolului o oarecare linearitate, care este într-o oarecare măsură echilibrată de imagine și sunet, dar și de anchetele propriuzise. Realizate cu cei cinci actori aliniați pe câte un scaun aproape de buza scenei, reușesc un transfer energetic destul de puternic, cel puțin pentru primele rânduri. Este, așadar, un spectacol de forță, un spectacol curajos, experimental și totuși ușor liniar, previzibil. Este evident că una din intențiile regizorului a fost aceea de a apăra și de a prezenta un caz precum cel al elevului Mugur Călinescu. Pentru categoriile de public care a trăit unele sau mare parte din momentele prezentate (frica și precauția față de organele socialiste, anchetele, turnătorii, etc), bănuiesc că intervine, după caz, nostalgia sau pur și simplu un grad de empatie mai ridicat, important în perimetrul



FOTO © FITS 2014, Paul Băilă



FOTO © FITS 2014, Paul Băilă

acestei povești. Spectacolul vorbește și de o ipocrizie care poate depăși multe din limitele imaginabile și care, cumva, este specifică tiparului românesc, ale cărui dezvinovățiri trăiesc și astăzi. Nu știu, în final, dacă în cazul Tipografic majuscul poate fi vorba și de alte intenții, în afara unei prezentări, să spunem, neconvențional sau acesta rămâne asumat strict ca spectacol documentar.



✎ Oana Bogzaru

## Bun venit la conferință!

„Despre efectul dăunător al tutunului” – concert într-un act de A. P. Cehov, producția teatrului Bouffes du Nord, s-a dovedit a fi mai degrabă un spectacol de muzică decât de teatru. Uneori mijloacele actorului sunt depășite de cele ale unor instrumente precum pianul sau vioara. Nioukhine, interpretat de Michel Robin, folosește ca pretext o conferință despre tutun pentru a-și trece în revistă, încă o dată, frustrările legate de vârstă, căsătorie, copii...

Văzându-l pe acest actor, m-am gândit inevitabil la Radu Beligan. Venerabilii ani care te însoțesc pe scenă pot reprezenta un punct forte sau nu. Astfel, Michel Robin își brodează personajul, de pe la 1889, pe notele muzicale ale celor trei artiste: Floriane Bonanni (vioară), Muriel Ferraro (soprană) și Emmanuelle Swiercz (pian). Pe acest bătrânel care se mișcă firav pe scenă, care se urcă grijuliu pe vreun scaun, îl crezi că are o căsnicie de peste 30 de ani, îi ascuți presupusa conferință despre tot și nimic pe care soția l-a obligat să o țină, dar nu îi poți acorda mai mult credit.

Ca spectator, ești păcălit pentru că tot aștepti o răsturnare de situație care nu va veni. Cele trei fiice sunt și nu sunt personaje, deoarece relația dintre ele se construiește la nivelul unor profesioniști în muzică. Dincolo de ceea ce vede propriu-zis pe scenă, imaginația spectatorului își face de cap și proiectează un alt posibil spectacol. Nu de alta, dar avem un regizor, Denis Podalydès. Prin urmare, așteptăm o viziune regizorală. Poate Nioukhine, stând în casa de la numărul 13, trăiește o iluzie într-o casă pustie în care nevasta sa nu va mai intra niciodată. Dar spectacolul se poticnește la linia îngustă dintre comic și tragic, nefiind nici una, nici alta. Aparenta școală de muzică pare părăsită, ieșită din temporalitate, căci altfel nu ne-am explica decorul nefolosit. În spate stă să cadă o cortină, cam spălăcită, peste care s-au scurs ani grei.

Deci să fie vorba și despre un teatru? Deci nu e casa cu numărul 13? Nu e pensionul de fete? Atunci unde ne aflăm de fapt? Scenografia nu ne răspunde exact la această întrebare. Nioukhine, cel cu vesta ponosită, ne mai povestește



FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

câte ceva despre viața lui în pauza dintre fragmentele muzicale. Despre cum își iubește nevasta, dar timpul, probabil, a erodat această relație, iar el s-a transformat într-un diavol, așa cum e numit de ea însăși sau despre cum a devorat niște clătite. Într-adevăr, cum ai putea ține o conferință despre efectele dăunătoare ale tutunului? Știe și personajul, fumător și el, că orice le-ai zice acestor dependenți, oricâte imagini macabre ai pune pe pachetele de țigări, ei tot nu vor renunța. Deci o conferință despre tutun este din principiu și oficiu inutilă.

La fel cum rușii își însușesc textele altor nații și creează uneori atmosferă cehoviană când se montează Shakespeare, tot așa, francezii nu

se pot desprinde de mereu Molière. Te aștepti să fie o farsă și nu e, te aștepti să râzi și nu râzi, te aștepti să fie cel puțin dramatic... Deoarece, acest spectacol, înainte de a fi de teatru, e de muzică. Se deschide cu sonata nr. 1 în si minor BW 1014 pentru vioară și pian de Johann Sebastian Bach și se termină cu un fragment muzical aparținând aceluiași compozitor. Momentul culminant al dramatismului e realizat de Floriane Bonanni la vioară pe muzica lui Piotr Ilitch Tchaïkovski. Muzica este încântătoare, dar nu susține textul. Sunt două elemente care nici nu contrastează, dar nici nu se completează. Fiecare moment se desfășoară independent, ca la serbare. În final, nu poți decât să te bucuri de Bach...





Adina Katona

UniCredit Țiriac Bank

# Arhitecții aerului pictează cu soare

**În Piața Mică soarele însuși este un artist care se joacă prin culori și pictează un acvariu tridimensional de lumini intense. Pânza acestuia i-a fost pusă la dispoziție de către „arhitecții aerului”, care au realizat manual un dom gonflabil, creând spații ingenioase de plastic transparent prin care soarele este invitat să pătrundă creionând forme geometrice luminoase.**



FOTO © FITS 2014, Caietul Program al Festivalului

## DEGETELE DE LUMINĂ ALE SOARELUI

Construcția te absoarbe într-o altă dimensiune, unde timpul se oprește în loc pentru a te putea bucura în tihnă de experiența vizuală pe care ți-o oferă neanele naturale. Cupolele sunt cuprinse de nervuri de lumină intensă care radiază o lume ireală de liniște și profunzime. La intrare ți se dă un fluturaș cu câteva informații despre minunații artiști care stau în spatele acestui concept, iar pe verso o mică hartă a labirintului. Pentru că la ușă îți lași nu numai grijile și alte apăsări interioare, dar și încălțăminte, înăuntru te așteaptă spații special amenajate unde te poți întinde și reculege. Am aflat tot de pe fluturaș de muzica ambientală creată de David Bickley special pentru această experiență senzorială, dar, sincer, eu una n-am auzit-o, pentru că am fost cucerită vizual, iar simțul auditiv a rămas și el la intrare, alături de sandale. Ți-ai dori cel puțin o reculegere de o jumătate de oră în capsulele de odihnă, însă trebuie să lași loc și celorlalți vizitatori curioși care își așteaptă rândul.

## CULORI RECI PE O PÂNZĂ CANICULARĂ

Pentru ca sculptura de lumini să funcționeze e nevoie de soare, iar plasticul are un efect de seră și, inevitabil, este foarte cald. Acesta este primul sentiment care te învăluie odată intrat, apoi începi să uiți de acest lucru, pe măsură ce pașii te poartă în adâncul caleidoscopului. Coexistența culorilor reci într-o atmosferă fierbinte este una fericită. În plus, o soluție ingenioasă sunt străjerii caniculei care pulverizează apă în direcția ta pentru răcorire. Vaporii de apă te învăluie răcoritor și îți stimulează pielea, ceea ce mărește ambianța de fantastic, de povești cu praf de zâne. Pentru copii este un loc de mare distracție

și uimire, iar concepția lor despre un astfel de spațiu ne-ar surprinde până și pe noi adulții.

Arhitecții Aerului au colindat lumea cu impresionanta lor expoziție de lumini, ajungând în 41 de țări și reușind să farmece peste două milioane de vizitatori. Ei se joacă cu lumina soarelui încă din 1992, îmbogățind mereu experiența neobișnuită oferită publicului doritor de spectacol de culori incandescente.

Automobile Bavaria Group



Auchan



Siguranța casei tale.

www.ordis.ro

e-on

LACERTA

FARMEXIM  
Oamenii fac diferența

**Adina Katona****THE ARCHITECTS OF AIR PAINT WITH THE COLORS OF THE SUN**

Luminarium Mirazozo is an outdoor inflatable structure, which offers a unique visual experience. It is both a soothing cool-colored shelter and a comfort zone that provides access to a fantasy world, away from the heat and the noise outside its protective enclosures. The makers of this structure, the so-called "architects of air," masterfully manipulate light, devising unique ways to appeal to the spectators' senses.

**Alba Stanciu****MOLIÈRE, IN A GERMAN KEY**

Combining three different artistic perspectives (Molière/Licht/Bastian Kraft), this production of *The Miser* relies on a technique which adapts classical comedy themes to suit the concerns and values of contemporary society – consumerism, commodity and capital. What stands out most prominently throughout the performance is the director's unique method of handling image, light, and characters to explore, from several angles, the aesthetic concept of kitsch.

**AN APOLOGY FOR MURDER: MEPHISTO AND OFELIA**

The thorough exploration of the history of the Faustian myth was the starting point for the fabulous performance directed by Silviu Purcărete. The text of the performance captures the extraordinary density of Goethe's dramatic text; it devises numerology games to complement the play's treatment of the theme of non-identity, of the individual atomized into symbolic numbers, it bristles with occult, as well as cultural references. Faust is a place where myths are being distilled; it is an artistic event that leaves an indelible impression on the memories of thousands of participants.

**Cristian Opreș****TYPOGRAPHIC CAPITAL LETTERS**

Typographic Capital Letters is a theater performance that looks back on the communist era to recount a terrible story extracted from one of the files kept by the Communist Secret Service (Securitate). It is about the investigation of a teenager on suspicion of anticommunist behavior. Not only does the performance retrace the events, but it also draws the audience's attention to some recognizable features, using audio-visual elements to offer the audience an authentic experience.

**Lavinia Șerban****BLACKBIRD**

A play that looks at the problem of pedophilia from several perspectives, without passing sentence, Blackbird is representative of the "poetics" of the UNTEATRU independent theater company. The Cisnădioara church is a safe place, away from the bustle of the city, suitable for an assessment and analysis of the dramatic idea proposed by this independent company from Bucharest.

**Magdalena Pântice****SECOND DAY – BOOK-LAUNCH DAY**

The book launches that take place – within the International Theater Festival – at the Habitus bookstore are remarkable events. The public's meeting with theater theorists, the book presentations and the ensuing discussions are always great opportunities for students, specialists, as well as the general public to acquire valuable information about the latest developments in the field of performing arts.

**Oana Bogzaru****WELCOME TO THE CONFERENCE!**

The Bouffes du Nord Company proposes a theater-concert performance where music is the main component. The musical instruments involved (piano, violin, voice) take precedence over role and the actor's presence on stage. Denis Podalydès, the director of the performance treats the text in the tragicomic register, and inserts messages that the audience finds difficult to decode.

**Oana Medrea****LATE AUTUMN LIGHTNING**

Butoh performance (dance of the dark), unique combinations of contemporary dance and traditional Japanese dance, grotesque visions are just some of the features of the show put on by the Kanazawa Butoh Kan Company. The strange but sublime atmosphere is supported by impeccable techniques of using the body to express deep personal feelings typical of the various stages of life, which resonate with the public, whose sensibility and imagination are effectively stirred.

**Tudor Sicomaș****WAJDI MOUAWAD: (RE) CONSTRUCTING IDENTITIES**

The Lebanon-born Canadian author Wajdi Mouawad's text affords the reader an opportunity to reflect on the problem of identity and of reconstructing one's spiritual roots. Director Denis Villeneuve (the *Au Carré de l'Hypoténuse* company) explores the complex process of "puzzling out" the meaning of life, the problem of self-knowledge, the cultural differences between the Arab and the Western world, as well as their distinct worldviews and mindsets, the difficult break with one's culture, etc.

**Ilinca Todoruș****DEFECTIVE AND EFFECTIVE DIALOGUE**

Abstract: In *Damned be the Traitor of his Homeland!* Oliver Frlić and Mladinsko Theater have the courage to carve a space for dialogue in societies and between people that most often when they speak from the heart they open their mouths to curse at each other. Although a piece devised to address the interethnic conflicts in the space of former Yugoslavia, in its practice of extreme vulnerability *Damned be* also manages to talk directly to a Romanian audience.

aplauze

Anul XXI / nr. 4 / 09 iunie 2014

6/15<sup>a</sup> ediție  
IUNIE 2014FESTIVALUL INTERNAȚIONAL  
DE TEATRU DE LA SIBIU**EDITOR IN-CHIEF:**

ION M. TOMUȘ (ULBS)

**CONTRIBUTORS:**

OANA BOGZARU (UNATC), ADINA KATONA (ULBS), OANA MEDREA (UNATC), CRISTIAN OPRIȘ (ULBS), MAGDALENA PÂNTICE (UAT), ALEXANDRA PĂZGU (ULBS), TUDOR SICOMAȘ (UNATC), ALBA STANCIU (ULBS), LIVIA STOICA (UNATC), LAVINIA ȘERBAN (UNATC), DORIANA TĂUT (ULBS), ILINCA TODORUȘ (YU), ANDREEA TUDOSĂ (ULBS), ZOE GOLDSTEIN (UCLA)

**TRANSLATION COORDINATOR:**

ANCA TOMUȘ (ULBS)

**TRANSLATORS:**

ANCA BAMBOI (ULBS), ANCA MARTIN (ULBS), GABRIELA FECHETE (ULBS), GEORGIANA ARDELEAN (ULBS), SABINA SAVU (ULBS), SIMONA VOICA (ULBS), ROBERT ȘTEFAN BĂLAN (ULBS)

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU  
FACULTATEA DE LITERE ȘI ARTE  
DEPARTAMENTUL DE ARTĂ TEATRALĂ  
UNIVERSITATEA DE ARTE DIN TÂRGU MUREȘ  
UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI  
CINEMATOGRAFICĂ „L. L. CARAGIALE”  
YALE UNIVERSITY  
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES**ISSN 2248-1776****ISSN-L 2248-1176**





FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici



FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin



6/15<sup>21</sup> ediție  
IUNIE 2014

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL  
DE TEATRU DE LA SIBIU

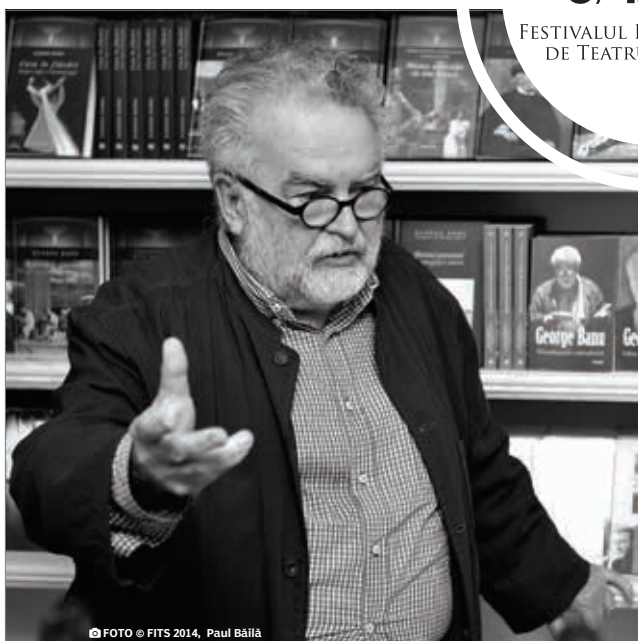


FOTO © FITS 2014, Paul Băilă



FOTO © FITS 2014, Maria Ștefănescu



[www.dbschenker.com/ro](http://www.dbschenker.com/ro)



# OIDIP

REGIA **Silviu Purcărete**

SCENOGRAFIA ȘI LIGHT DESIGN-UL **Dragoș Buhagiar**

Muzica originală **Vasile Șirli**

Scenariul de SILVIU PURCĂRETE, după *Oidip Rege* și *Oidip la Colonos*, de SOFOCLE Traducerea după SOFOCLE de Constantin Georgescu, Simona Georgescu și Theodor Georgescu Dramaturg Hanns Dietrich-Schmidt

DISTRIBUȚIA **Constantin Chiriac Ofelia Popii Diana Văcaru Lazăr Diana Fufezan Cristian Stanca Adrian Matic Florin Coșuleț**  
**Ioan Paraschiv Eduard Pătrașcu Pali Vecsei Emoke Boldizsar Veronica Arizancu Cristina Stoleriu Cristina Ragos**